

133502

BCU Cluj 7 Central University Library Cluj

GÖRGE
RUSSE

BIBLIOTECA POPORALĂ
A „ASOCIAȚIUNII”

Anul XIV.

Nr. 115.

Clipe de întremare sufletească

De citit și de răsândit

Prețul 4 Lei

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată la 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:
Vasile Goldiș,

Vice-prezident:
Dr. Oct. Russu,

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 30 de frunțași din toate păturile societății românești.

 E de datoria fiecărui bun Român să sprijinească „Asociațiunea“ abonând publicațiile ei și înscriindu-se de membru.

Taxe de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna.	Lei 1000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna.	„ 400.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna.	„ 200.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—
Membru ajuf. al „Asociațiunii“, anual	„ 2.—

028700 65740

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII.

Anul XIV.

Nr. 115.

Clipe de întremare sufletească

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De cetit și răsândit

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201504487

SIBIIU, 1924.
EDITURA ASOCIAȚIUNII.

Dumnezeul nostru.

(Fragment.)

De Ioan A. Lăpedat.

*Lăudați-l, că e mare
Dumnezeu!*

*Ce-a păzit cu mână tare
Pe român, poporul său.*

*El din veci ne-a fost părinte
Și stăpân;*

*Nici de astăzi înainte
N'o să uite pe român.*

*Mare e a lui putere
Și va fi
Și de câteori vom cere,
Să ne-ajute, va veni.*

*Avem secolii mărturie
C'al său scut,
Apărându-ne 'n urgie
Printre valuri ne-a trecut.*

*Când veneau gloate barbare
 Peste noi,
 Dumnezeuul nostru mare
 Ne da brațe de eroi.*

*Lăudați-l că e mare
 Dumnezeu!
 Ce-a păzit cu mâna tare
 Pe român, poporul său.*

*El ne-a scris pe sânta-i cruce :
 „Biruiți!“
 „Și ori unde vă veți duce
 Laurii să grămădiți!“*

*Când purtam în grea robie
 Lanțul greu;
 Noi credeam în bărbăție
 Și ntr'al nostru Dumnezeu.*

*L'am chemat să ne ridice
 Și-a venit ;
 Și din lanțuri inimice
 Brațele ne-a despletit.*

Rugăciune.

*O! Dumnezeu, al Totului părinte,
Înalt al lumii creator!
Ascultă'n cer pioasa-mi rugăminte
Și fii al meu blând protector.*

*Tu ce 'nfrânezi a mărilor turbare
Și-aprinzi în soare dulce foc,
Nu mă lăsa pe mine în uitare
Și priveghiază-al meu noroc.*

*Sufletul meu în tine se încrede
Că'n lumea 'ntreagă singur ești
Dumnezeu Sfânt! Ochiul meu nu te vede
Dar Tu în toate strălucești..*

V. Alecsandri.

Ține minte!

Învățatul om de știință, francez, Carol (Charles) *Richet*, unul din cei mai învățați oameni ai timpului nostru, a scris în 1922: „Suntem înecunjuțați de întunerice de pretutindeni (adeacă de necunoscut)... Înnotăm într'un ocean cu totul întunecos...”

Alt învățat, profesorul doctoz *Dr. G. Huismans*, a scris în 1922: „Cunoștința omenească se referă la ceea ce am putea și ar trebui să știm ca 1 la înfinit (∞)“, adeacă nu știm aproape nimic.

Lutul gândifor.

De Al. Vlahuță (1881).

Lut însuflețit de raza vecinicei Dumnezeiri,
Aluat în care cerul, cu pământu-i plămădit, —
Tainică verigă, care leagă cele două firi :
Vecinicia de-o clipire, — infinitul de finit,

Vierme tăvălit în tină, care muști din cer cud inții,
Urieș semeț pe care o suflare te doboară !
Tu a cărui mână scurmă măruntaiele șliinții,
Și a cărui cugetare ie nimicul drept comoară ;

În zadar te'ncerci a rupe pânza care te desparte
De enigma nepătrunsă ; ce a fost ? — și ce va fi ?
Cartea facerei e noapte ; — iară cealaltă carte ;
Nu e scrisă... sau de-i scrisă, — nu ji-e dat a o citi !

Ai în față și la spate două semne de 'ntrebare, —
Tu, sărmâne-ți trudești mintea ca să afli vre-un răspuns...
Dăi cu sfredelul în aer, — cași un strop perdut în mare,
Cerci zadarnică cercare în noianul nepătruns.

Și când mintea ta, zdrobită de nebuna-i alergare ;
Abia poate să mai iasă din a vremii adâncime
Și când vezi că ziditorul n'a lăsat un drum pe care
Să se urce micul vierme pân' la a lui înălțime,

Tu turbezi, nesocotite ! Și în oarba ta mânie
Strigi : O nu ! — Dumnezeirea nu e decât o părere,
O nălucă născocită de-a norodului prostie !
Creatorul e natura, — ea e singura putere.

Vreme, haos, ceruri — râdeși. Microscopica furnică
 Spânzurată de-o lunetă, vă pătrunde, vă strivește, —
 Ea măsoară infinitul, — întunericul despică —
 Înaintea creaturei — Creator te umilește“.

*Din corespondența (postumă), publicată
 în „Cugetul Românesc“ III. 1924, Martie.
 În scrisoarea adresată lui Iacob Ne-
 gruzzi, din Târgoviște, 1881, (pg. 30—31).*

Către Domnul.

De Duiliu Zamfirescu.

Pe cărăruia ce se urcă
 La țințirul dela schit
 S'a dus boerul să se culce
 Cu fața către răsărit,
 Iar noi i-am pus un măr alături
 Ca'n boarea caldei primăver
 Din nins de flori să-i adieze
 Speranța de reînviere.

Aduce vântul dela vale
 În zumzetele de câmpie,
 Miros de fân cosit în floare
 Și cântece de ciocârlie,
 Grăbește totul să trăiască
 Și simte că viața este
 Înfiriparea unei glume
 Și pajiștea unei poveste.

Te-ai dus din biata noastră lumé
 În care totu-i tuturor
 Şi 'n care neputinţa noastră
 E scumpă totuş tuturor.
 Te-ai dus cuminte către Domnul,
 Către păstorul cu o turmă,
 Sperând că poate e acolo
 Înţelepciunea cea din urmă.

Dar am simţit în mâna rece
 Ce tremură strângând pe-a mea
 Nemărginirea disperării
 Şi dorul de-a mai rămânea
 În lumea asta răfăciă
 Şi-atâta de plină de nevoi,
 De unde tu porneai la ceruri
 Dar unde ne lăσαι pe noi.

O, tată! cel mai dulce nume,
 Simţirea mea cea mai curată
 Şi visul tinereţii mele,
 Unde poţi fi acum, tu, tată?
 Te-ai dus, şi plânsul mă înneacă,
 Că nu mă lămuresc de-i scris
 Să trecem toţi prin lumea asta
 Ca prin năluca unui vis :

De nu-i viața, nicăerea,
 Statornic pusă în repaos,
 Ci numai oarba devenire
 Și întunerecul din haos:
 De nu e, undeva, prin stele,
 O pajiște, unde să fie
 Așezământ de fericire
 Și chezășii de vecinicie?

Că doară noi, așa cum trecem,
 Prin trista asta întocmire,
 Avem un sâmbure de suflet
 Și licăiri de nemurire.
 Și-atuncea unde merge, Doamne,
 Alcătuirea asta toată,
 Și muntele turnat din humă
 Și sufletul ce mi-a fost tată?

Sonetul unui creștin.

Părinte-al tuturilor, porunca Ta
 Pe cer ți-ai scris-o 'n litere de stele,
 Îngăduie dar slăbiciunii mele
 Spre tot ce poruncești a se 'nălța.

Și dă-mi tăria de-a nu protestă
 Cu lacrimi ori gemete rebele,
 Când simt acum că sarcinile-ți grele
 Abia le pot pe umere purtă.

*De mă 'ntâlnesc cu suferința 'n cale
Din ordinul înalt al voiei Tale
E răsvrătit blestem ori ce suspin;*

*De-aceea 'n fața Ta cu umilință
Genunchii plec și fruntea mi-o închin,
Slăvind pe veci suprema Ta ființă.*

Mihai Codreanu.

în „Sonete“.

Unul din cei în viață.

Scriitorul român **Liviu Rebreanu**

în art. de fond „**Puterea credinței**“, în „România“ a. I,
1924, No. 71.

„Sufletul fără credință e ca o barcă fără cârmă. Mulți se laudă, totuș, cu necredința lor. „Noi n'avem nevoie de Dzeu — zic aceștia — căci *Dzeu* e omul, omul care fabrică mașini, aeroplane, care a născocit telegrafia fără de fir și care mâine va ajunge, poate, să călătorească în Marte“. Știința umple de îngâmfare pe mulți. Pentrucă au isbutit să pătrundă în unele taine ale materiei, își închipuie că au lămurit și tainele sufletului. Ei vor să explice tot prin formule, uitând că toate formulele sunt în realitate goale de

cuprins, că orice explicație rămâne veșnic pe dinafară, fiindcă mintea cea mai ageră și instrumentele cele mai complicate nu sunt capabile și nu vor fi niciodată să desvăluie firea adevărată a lumii, nici a celei exterioare și nici a celei interioare. Omul se găsește între două mistere deopotrivă de nepătrunse, ca între două imense porți ferecate; misterul eului și misterul naturii. Mintea omenească nu poate asvârli nici o punte peste ele. Știința e silită să se oprească neputincioasă în fața lor. Mântuirea o aduce singură credința...“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din Rigveda.

Imn nopții.

Noaptea înstelată, zeiasca noapte, se apropie. Pretutindeni se uită cu ochii ei. Și-a pus toate podoabele.

Zeița umple întreg cuprinsul — înălțimi și afunzime. Strălucirea ei alungă întunerecul.

Este ca sora aurorii — întunerecul fuge.

Ai apărut și astăzi, și la sosirea ta ne întoarcem în casele noastre, ca pasările la pom.

S'au întors sătenii, s'a întors tot ce fuge și sboară, s'au întors chiar și vulturii lacomi.

Vai, tu, apără-ne de lupoaică și de lup. Apără-ne de hoji. Noapte văluroasă! Fă să te petrecem cu ușurință.

Spre tine am mânat viersurile mele, ca vitele spre jertfă. Primește viersurile astea, noapte, tu, fiica cerului, ca și când ar fi cântece de laudă aduse unui viteaz.

Din Rigveda.

Visvamitra și râurile.

Disvamitra: Din sânul dealurilor aleargă Vipas și Sutudri, ieșind ca din pușcă, cu apele lor, fugind ca două iepe deslegate, lingându-se una pe alta ca două vaci, lucitoare ca argintul.

Trimise de Indra, credincioase poruncilor lui, vă grăbiți voi spre mare, ca și când ați duce cu carul. Dă apropiați deolaltă, curgând unul într'altul, valuri lucitoare, valuri, cari creșteți mereu.

Am ajuns la Sutudri, la râul cu inima cea mai bună de mamă, am ajuns la Vipas,

la râul lat și binecuvântat. Amândouă sunt ca nește vaci, cari își ling vițelul — călătorese într'una în aceeaș alvie.

Râurile: Da, cu valurile noastre, cari cresc, alergăm în alvia făcută de Dzeu. Cursului nostru nu i se împotrivesște nimeni. Ce dorește înțeleptul, care chiamă pe nume râurile ?

Visvamitra: Stați pe loc o clipă, isvoare sfinte, din alergarea voastră — de dragul vorbei mele prietinoase. Cântecul meu aduce laudă râurilor. Strig eu, fiul lui Kusika, cerându-vă ajutor.

Râurile: Indra cel cu săcurea tunătoare ne-a săpat alvia. El a alungat pe balaurul, care ținea închise apele. Zeul Savito ne poartă, cu mâna-i frumoasă. La poruncile lui ne lărgim noi până departe.

Disvamitra: In veci fie lăudată fapta de viteaz a lui Indra — strig în gura mare și laud pe acela, care a rupt cu săcurea-i tunătoare zăgazul. Atunci s'au repezit apele și au cerut curs liber.

Râurile: Să nu-ți uiți, cântărețule, cântecul, pe care-l repetează încă timpuri îndepărtate. Fii prietinos cu noi în cântecul tău, nu ne defăimă între oameni. Cinste ție!

Disvamitra: Ascultați pe cântăreț, surorilor. De departe a venit la voi, cu cară de povară și cară de rășboiu. Aplecați-vă adânc, lăsați să vă trecem cu ușurință, rămâneți subț osiile carălor, râuri, cu potopul vostru de valuri.

Râurile: Vrem să ascultăm de vorbele tale, cântărețule, care ai venit de departe, cu cară de povară și cu cară de rășboiu.

1 Râu: Am să mă aplec ca o femeie, care alăptează.

Al 2-lea Râu: Am să mă aplec cum se apleacă fata de dragul flăcăului.

Disvamitra: Dacă vă trec Barații, seminția, care pleacă după pradă, la porunca lui Indra, dați poruncă să vă fie înceată și joasă alergarea. Dă rog, venerabilelor, de favorul acesta.

Barații au trecut dincolo, seminția, care căută pradă. Înțeleptul a câștigat harul râurilor. Umflați-vă iarăș și alergați mai departe, bogate 'n daruri minunate. Umpleți-vă alvia până la margini. Alergați grăbite.

Colindă.

De H. P. P.

Colindă! Colindă!
 Primiți-ne 'n tindă,
 Primiți-ne 'n casă,
 La scaun și la masă.
 Vai, frig e pe-afară!
 E frig și înseară...
 Înseară și ninge
 Și foamea ne 'nvinge.
 În seara de-ajun
 Tot omu-i mai bun,
 Căci azi s'a născut
 Cel făr' de 'nceput,
 Cel făr' de sfârșit —
 Al lumii iubit!
 Și-așa, precum stăm
 Și-acum colindăm,
 Doar' gândul ne poartă,
 Din poartă în poartă,
 În satu-ne trist,
 De ziua lui Christ.
 Gândim la copii
 Ce-or face? De-s vii?
 Colindă și ei,
 (Copii mititei)

Cu dragoste, foc?
 O, aibă noroc!
 Vedem și neveste
 Cum vin la ferestre,
 Privesc pe afară,
 Se uită, au doară
 Veni-vom și noi
 Din crâncen rășboiu,
 Au n'a să sfârșească
 Bătaia cerească? ...
 Și 'ncet se 'nfiripă
 Colinda 'ntr'o clipă;
 Cântăm ca 'n strămoși:
 „Mulți ani sănătoși!
 Ca un măr,
 Ca un păr,
 Ca un fir,
 De trandafir,
 Peste vară —
 Primăvară —
 Să fii, boier, sănătos
 Și ca mărul de frumos!
 — Lerui, lerui, Doamne!...
 Binele ne ni l-ai dat,
 Roadă-ți aducă, bogat,
 Glasul nostru-ți hărăzește
 Tot ce nouă ne lipsește.

Domnul vă binecuvinte,
 Dragi surori, rugăm fierbinte
 Pronia cerească, noi,
 Cei căliți de prin rășboiu.
 Magi și noi, aducem dar,
 (Melchior, Gaspar, Baltazar)...“

Năluci jucăușe
 S'arată la ușe;
 E timpul de pace,
 Pușca când tace,
 Nu bubuie tunul —
 E doară Crăciunul!...

Și ochi lăcrămează
 Și pieptul oftează
 Și-un șipet pătrunde:

„Au unde e? unde?
 Au unde-i Mesia,
 Să 'nvingă trufia?
 Au unde-i Christos
 S'audă ce jos
 Se tânguie, cere
 Și n'are putere?“
 Și 'n ziua de-ajun
 Mă 'nchin și vă spun
 Că vine, da, vine
 Cel care ne ține

In mila-i prea-sfântă!
Tăriile cântă,
Chimvarele sună,
Cei buni se adună
Și sate pustii
Odată vor fi
De chiot cuprinse,
De pace încinse —
Va râde și hora —
Și 'n ochi tuturor
Le-a fi bucuria!
Aceasta-i solia^u! —
...Colindă! Colindă!
Primiți-ne 'n tindă,
Primiți-ne 'n casă
La scaun și la masă. —
Vai, frig e pe-afară,
E frig și inseară...

În decursul războiului, în 1917, au cântat soldații români răniți, din spitalul Strahov din Praga, în pre-seara Crăciunului românesc, precum urmează, în fața binefăcătorului ceh, iubitor de români, abatele Zavoral.

Din lumea orbilor.

Între multele grozăvii ale războiului se pot număra — pe drept cuvânt — și orbii, soldații orbi. Ați încercat, dragii mei, să închideți ochii, pentru scurtă vreme și v'ați zis vre-odată: așa, în bezna asta îndrăcită, am să trăiesc câte zile mi-'or mai fi hărăzite de soartă?! Să nu văd nimic, dar nimic, din toate frumusețile lumii asteia: să nu mă bucur de bogăția de culori, de smălțul florilor, de albastrul ceriului, de vioiciunea colorilor curcubeului — făr' am să priveghiez vecinic, într'o noapte necurmată! Grozav trebuie să fie pentru o ființă dedată să se bucure, să trăiască, mult mai grozav decât pentru una, căreia nu i-a fost dat din naștere, să vadă!

Zilele trecute mă plimbam într'un oraș, pe stradă, când am văzut câțiva soldați orbi. Erau 5 sau 6, duși de doi îngrijitori de spital. Dureros m'a mai atins priveliștea lor!

Se țineau de mână unul de altul soldații orbi, ca și când s'ar fi jucat copii de-a „baba-oarba“ și ar fi fost legați cu legători strânse la cap; aveau ochelari negri înaintea ochilor lipsiți de vedere, iar suprave-

ghetorii lor le spuneau cu mâna, care-i conducea: „aşa, pe-aici, veniţi numai după noi!“ Oameni mari şi să aibă lipsă de mâna altuia, nu o săptămână, nu două, nu trei, fără cât vor trăi! — Lumea se dà la o parte, făcându-le loc, un tramvai şi-a încetinit mersul, o trăsură a stat locului, până ce au trecut. Par'că eram la o îngropăciune şi par'că făceau creştinii loc dricului, descoperindu-şi capetele. După dânşii erà cuprins fiecare din trecători, să fi fost el tinăr, bătrân, bărbat ori femeie, de gândul: „Doamne, Doamne! Ce mare bunătate este văzul ăsta! Ştiu eu să-l preţuiesc după cum trebuie?“ Şi-şi duceau mulţi mâna la ochi, la tăria ochilor, mângăindu-şi în taină globurilele astea două, cari prind în rociul lor subţirel şi minunat toate frumuseţile de pe-afară, ca să le deà, ca neşte poştaşi iscusiţi, mai departe, sufletului nostru.

Grozavă trebuie să fie şi viaţa sufletească a unor astfel de fiinţe lipsite de vedere, mi-am zis eu.

Dar grozăvia asta mi-am închipuit-o eu prea mare. Mi-a fost dat prilejul, fericit, să fac o mică îndreptare, o corectură, celor

de cari eram pătruns până 'n zilele trecute. Iată cum: acum câteva zile am fost într'o școală a orbilor și de-atunci multe întrebări, pe cari nici că mi le-am pus până atunci, mi s'au lămurit în conștiință, încât judec acum mult mai împăcat și 'mai în cunoștință de cauză.

Intr'o zi minunată de primăvară, am căpătat o invitație binevoitoare de a cerceta institutul de orbi din Praga-Hradșin și cele văzute — aici sună dureros: cele văzute! — cele văzute în institutul de orbi, le descriu aici, mai la vale.

Am pe masa mea de scris patru fâșii de hârtie albă, roșie și albastră. Pe fiecare din fâșiile astea e scris câte o zicere, câte o propoziție, de micii orbi ai institutului. Iacă, citesc cu ochii mei de om teafăr literele scrise de mâinile orbilor, firește, în limba nemțească și în limba cehă:

„Salutări călduroase, dela inimă, din institutul din Hradșin“; „Opera (lucrul) laudă pe maistor;“ „Timpul dă trandafiri“. Sunt nește punctulețe mici, ca nește înțepături de ace de cusut, cari împreunate ne aduc înaintea ochilor literele noastre mari și citețe.

Conducătoarea institutului mi-a spus: asta se cheamă scrisoarea Klein, fiindcă numele aceluia, care a descoperit alfabetul acesta, a fost: Klein. Altă fâșie îmi arată litere mari, trase cu creionul (ceruza, plai-vasul) — acestea după scrisoarea lui Hebold, alt om cu tragere de inimă față de orbi.

Pe a patra fâșie nu mai pot ceti. Sunt nește puncte, cari se înfrățesc întreolaltă și cari stau în familii de câte trei, patru, cinci. Asta este scrisoarea orbilor, pe care o întrebuințează ei între ei.

— „Nu-ți poți inchipui“, îmi zise maica Dominata, care mă conducea, „cât de repede și de minunat știu să scrie elevii cu scrisoarea asta, care se cheamă „scrisoarea Braille“, după născocitorul ei“. Și am putut să adeverez și eu aceasta, văzând pe micii elevi orbi, cum scriu de repede și de vesel, da, de vesel, la instrumentele lor. Fiecare are câte o cutioară înaintea, în care așează fâșia de hârtie. Peste fâșie apasă o placă, un rociu de metal și, cu o sulă împung la poruncă, ici și colo, încât cât ai bate'n palme e gata scrisoarea plănuită.

Buricul degetelor lor este mult mai fin, mai primitiv, decât buricul degetelor noastre, de oameni cu vază — încât literele, pe cari dânșii le citesc cu degetele, în loc de ochi, fac cunoștință cu degetele lor gingașe.

Mulți cetitori vor „face ochi mari“ când vor citi cele mai la vale și nu-și vor „crede ochilor“, cu toate astea stau bun despre ceea ce scriu. Mulți din elevii ăștia din institutul de orbi au o viață sufletească mai bogată decât cei cu văzul sănătos. Mulți „citesc“, (citesc cu buricul degetelor lor) cu noaptea 'n cap; mulți socotesc; înmulțesc, subtrag, adaogă, de-a mai mare dragul, la mașina de socotit (o altă iscodire minunată a minții omenești); mulți cântă la vioară, la pian, din fluier, de-ți stă mintea 'n loc cum de au ajuns să cânte atât de iscusit.

Răspunsul o să-l avem dacă ne vom gândi puțin mai adânc asupra ființei omenești.

Simțurile unui om de toate zilele s'au desvoltat treptat și în aceeaș măsură. Nu e așa însă la orbi. Fiindcă le lipsește simțul văzului, li s'au ascuțit, în schimb, celelalte simțuri, ca să aibă o balanță în viață. Auzul

le este mult, mult mai bun decât la noi, la ceilalți muritori.

„Ascultați“, spunea maica Siviarda în clasa I a institutului, aruncând un pumn de bani pe masă. „O să vă dau sunetul dela fiecare ban și voi să-mi spuneți ce fel de ban este“. Și începea cu filerul de cositor și până la cele cinci și douăzeci de coroane. La fiecare ban ridicau școlarii degetele și spuneau numele banului. Asta era numai jucărie pentru ei. Mai încureată a fost treaba când au trebuit să socotească și să numere câți bani au — dar cei mai deprinși cu număratul și-au socotit banii „pe țane“. Bietele fețe! Cât erau ele de vesele, când au isprăvit spre mulțămirea dăscăliței lor cele cerute.

— „Acum să ascultați ce știu elevii mei din geografie“, mi-a zis maica Acvina, în clasa a III-a, și a pus la îndemâna elevilor hărțile de geografie. Sunt ca nește hărți mute de ale noastre, fără de nici un nume tipărit, cu multe ridicături și afunzișuri. Degetele elevilor s'au obicinuit cu munții, șesurile și râurile, așa, încât degetele lor se plimbă ca la ele acasă pe hartă și „cetesc“ mult mai limpede decât mulți elevi de vârsta lor: aici é Viena, colea Bucureștii, colea

Dunărea, până acolo, departe. — Bucuria lor, când mi-au putut spune unde se află orașul, în care m'am născut! Fața le eră îmbujorată de fericire.

Intr'o sală cântă unul din elevi la pian. Cântă frumos și eră cuprins de o mare fericire. Eră în lumea visată de sufletul său — se încredință aripilor minunate ale muziceii.

Intr'o sală am văzut „biblioteca“ orbilor. O bibliotecă, pe care o pot invidia multe biblioteci de-ale noastre. Vre-o câteva sute de volume de literatură frumoasă și de istorie, de știință. Toate în scrisoarea „Braille“.*)

Când să ieșim din institut am primit dela maica Leonia, conducătoarea institutului, o punguliță verde, drept amintire. Dându-mi-o mi-a zis: „e lucrul mânilor lor“. Și m'am mirat; eră atât de cu gust și solidă, încât m'am minunat cum pot să facă așa ceva mâinile unui — orb.

Maica mi-a prins privirea și mi-a zis din nou: „Te miri — dar ian te uită colea, jos, în curte“.

Eram în catul întâi și ne uitam spre Praga cea strălucită. In fața noastră se în-

*) Citește: Brail.

tindeă o frumusețe de nedescris. Nu cunosc multe orașe, cari să i se asemene în frumusețe. Și acum mai eră și primăvară! Verdele în zeci de feluri, se răsfață pe colinele de prin prejur, în grădini și pe dealuri. Eră un cânt de pasări și se răspândeau miresme fermecate de-ți luă auzul și văzul cu bogățiile astea de culori și de sunete. Din odaia de alături se auzeau cântecele de pian ale orbului. Jos, unde m'a făcut să mă uit maica, erau nește instrumente de gimnastică, un scrânciob (dăinuș), nește „paralele“, nește „fuse“. Să-i vezi cum fac gimnastică, ca nește drăculeți!, îmi zise maica, zimbînd blând, ca o mamă iubitoare.

Și am ieșit din școala asta a orbilor mai întremat sufletește. N'o să mă mai uit cu atâta compătimire la orbii, cari sosesc de pe câmpul de luptă. Am să-mi spun că chiar și orb poți să-ți trăiești viața frumos, dacă îți dai osteneala, dacă-ți pui caru'n pietri. Trăinicia vieții tale atârnă dela stăruința, pe care o depui tu însuși.

Asta m'a învățat ceasul petrecut în școala de orbi din Praga...

H. P. P.

Trei scrinuri.

(După Rosegger.)

Trei scrinuri cerești,
 Loc pacinic și sfânt,
 Sub soare găsești,
 Aici, pe pământ :
 Un leagăn cu visuri,
 Un pat cu plăceri,
 Scrin plin de pace :
 Atâta să ceri...

H. P. P.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cântec.

Iar mă 'mbie suferința
 Cu păharul plin — și iară
 Duc la buze liniștită
 Beutura cea amară.

Nu uitați, voi, ceice râdeți
 De durerea mea păgână,
 Că păharul suferinții
 E purtat din mână 'n mână.

Ecaterina Piliș.

Floricica albastră.

De Norbert Jacques.

Copilul nostru s'a luângit azi-dimineață în iarbă și-a adormit. Toemai se jucase și vorbise cu flori și insecte. Acum durmea adânc.

Stă 'ntins, sgârcit puțin — își întindea brațul mititel din iarbă, ca și când l-ar îndreptă spre nori. Mișcarea lui însă nu ajungea până peste capetele spicelor. Le ținea pământul strâns. Copilul respiră lipsit de griji și purtat spre tărâmul, în care umbrele și lumina, pământul, cerul și iadul pot să fie una.

Când durmea așa, m'a atins atât de mult, încât am îngenunchiat spre el și am durat un pod cu brațele mele și cu iubirea mea de părinte, într'o mistuitoare înflăcărare a tuturor simțemintelor mele.

În clipa, în care mă întindeam astfel peste dânsul și în care îmi răzimam brațele, descriind un arc larg în iarbă, se apropié de noi sburând o albină. Era grea și plină. Inelele-i străluceau de aur și de catifea și își trăgea arcușul peste bătăitul ei, cu o vioșie întunecată. Încercă să se lase pe o

floricică albastră. Soarele lucea pe floarea mitifică și gingașe. De jur-împrejur erau toate ierburile apăstate de capul fiului meu, care dormea. Numai floricica stă cu capul ridicat, singurică.

Deodată ajunseră tonurile albinei mult mai luminoase. Ca și când ar fi fost inelele ei dintr'un metal prețios, prefăcute într'un fluierat auriu. Cântă ridicându-se în sus. Se prefăcu într'o cântare a fericirii. Fericirea se răsfrângea din amestecul norocos al livezilor pline de miere și asupra cântării. Botul ei se prefăcu într'o plăcere delicioasă. Organele menite să atingă, de pe buzele ei, deteră poruncă să tremure dulce perișorii lor și lingurița limbei simți binecuvântarea stăpânului împărtășindu-i-se.

Astfel își împinse albina partea de din napoi a trupului, moale, păroasă, groasă, în potirul floarei. Deodată încetă flautul fericit. Capul albinei se cufundă în mierea albastră, iar floricica se îndoii adânc și pătimaș, ca o fecioară, spre pământ. Pământul se prefăcu într'un pat și floarea albastră într'o iubită. În tăcerea clipitei însemnate bău albina iubirea din potirul albastru, până 'n fund.

Întreagă firea, tot ce era pe luncă, își ascuți urechea, cuprinsă de tăcere. Întreagă firea, viefățile luncii, ale ceriului albastru, ale luminii de soare, se așternu ca o perină peste perechea fericită.

Eu stam peste viața copilașului meu, care se întrebă durmind, a copilului plăsmuit de iubirea mea, încordat deasupra lui, ca un arc al fericirii. Eram durat peste cel ce durmea ca clădire de piatră, care se ridică svelt peste o vale părăsită... și căzui împreună cu floricea albastră, cu albina și cu odrasla-mi mică în poala văii, care și întindea suflarea-i caldă și umedă împrejurul nostru. Sângele mi se ridică primind ajutor dela sângele fiului meu, care respiră sub mine. Am ajuns un creator îmbătat de zămislire, una cu firele de iarbă, cu florile, cu animalele și cu fiul meu, bărbatul și tatăl lor; și mi s'a părut ca prin vis, ca și când ar fi trebuit să iau în gură inelele negre-aurii ale albinei și să le sug într'o beție de iubire între creator și creațiune, mierea ei și să primesc acul în trupul meu.

Myriel.

Din vestitul roman al scriitorului francez Diector Hugo (cefește: Ūgó): „Miserabilii“ (desmoșteniții sorții). Deserierea bătrânului episcop Myriel.

„Cum l-ați văzut, rugăciunea, ținerea slujbelor religioase, elemosina, mângăierea celor întristați, cultivarea unui colț de pământ, frățietatea, frugalitatea (măncarea simplă, frugală), ospitalitatea, renunțarea, încrederea, studiul, lucrul (munca) — umpleau fiecare zi a vieții sale. *Umpleau* este cuvântul potrivit și de sigur că ziua aceasta a preotului (episcop) eră plină până la margini de gânduri *bune*, de cuvinte *bune* și de fapte *bune*. Dar nu erau întregi dacă îl împiedecă timpul friguros sau ploios de a petrece, seara, după ce cele două femei se retrăsese, un ceas sau două în grădina sa, înainte de a adormi. Părea că eră un fel de *rit* pentru dânsul să se pregătească pentru somn cu meditații în prezența (fața) marilor spectacole ale cerului nocturn (noaptea). Câteodată, chiar și la un ceas destul de înaintat al nopții, dacă nu durmeau cele două fete bătrâne, îl auzeau cum se plimbă lin prin alee. Eră singur acolo,

singur cu sine-însuș, recules, liniștit, în adora-
 rare, comparând seninătatea inimet sale cu
 seninătatea eterului, atins adânc, sufletește,
 în întuneric, de minunățiile ce-i erau date
 să le vadă, ale constelațiilor, și de frumu-
 seșile, fără seamăn, nevăzute, ale lui Dumnezeu,
 deschizându-și inima gândurilor cari cad din
 Necunoscut. În clipele acelea, oferindu-și
 inima în ceasul în care florile de seară își
 îmbie parfumul lor, aprins ca o lampă în
 mijlocul nopții înstelate, răspândindu-se în
 extaz, în mijlocul radierii, strălucirii univer-
 sale a creațiunii, poate că n'ar fi fost în stare
 să o spună chiar nici el însuș ce se petrece
 în spiritul său; simțea ceva că sboară afară
 dintr'ânsul și că se pogoară ceva într'ânsul.
 Schimb misterios (tăinic) între prăpăstiile
 inimii și între prăpăstiile (adâncurile) uni-
 versului!

„Se gândeà la mărimea și la prezența
 lui Dumnezeu; la vecinicia viitoare, tăină ciudată;
 la vecinicia trecută, tăină încă și mai ciu-
 dată; la toate cele fără de capăt cari se
 cufundau sub ochii săi, în toate felurile; și
 fără ca să încerce de a înțelege necuprinsul,
 îl privea. Nu studia pe Dumnezeu; se lăsa orbit

de el. Privea aceste întâlniri mărețe a *atomilor*, cari dau înfățișare materiei, scot la iveală puteri, arătându-le că ființează, plămuesc singuratice ființe în unitate, proporții în întins, nenumăratul în fără-de-cuprins și zămislesc frumusețea prin lumină. Întâlnirile acestea se îmbină și se desbină într'una; de aici porcede viața și moartea" (pag. 79).

"... există pe pământ oameni — sunt aceștia oameni? — cari zăresc în *fondul* orizonturilor visului înălțimile absolutului și cari au arătarea grozavă a șirului de munți fără sfârșit. Dânsul apucă cărarea care scrutează : *Evangelia*.

"... Inima aceasta umilă *iubea*; iată totul.

Se aplecă asupra aceluia care gemea și asupra aceluia care murea. Universul îi apărea ca o boală uriașe; simțea pretutindenea frigurile boalei, ascultă, ascultă cu urechea, ca un doftor, *pretutindeni*, suferința și, fără de a căuta să ghicească taina, se îngrijea să lege rana. Grozava arătare a lucrurilor nășteă într'ânsul înduioșarea; nu se ocupă cu altă decât să găsească pentru sine-însuș și să insufle și altora felul cel mai bun de a deplânge și de a alină; ceeace

există eră pentru acest bun și rar preot un subiect vecinic de tristețe, care caută să mângăie.

„Există oameni cari lucrează la scosul aurului; dânsul lucră la scoaterea la iveală a milei. Mina sa eră mizeria de pretutindeni. Durerea de pretutindenea nu eră decât un prilej pentru o vecinică bunătate. Iubiți-vă unul pe altul; o mărturisea aceasta pe de-a 'ntregul, nu doreă nimic mai mult, și cuvintele acestea erau întregă învățătura sa. Intr'o zi omul acela care se credea „filozof“, senatorul pe care l-am numit mai 'nainte, zise episcopului: „Dar privește spectacolul lumii; războiul tuturor împotriva tuturor; cel mai tare are spiritul cel mai mult. „Iubiți-vă unul pe altul!“ al d-tale este o prostie (dobitocie).“ — „Bine“, răspunse monseniorul Bienvenu, fără ca să discute, „dacă aceasta este o prostie, inima trebuie să se închidă în ea ca o perlă în (capacele) stridiei“.

Cuvinte mai greu de înțeles.

Microscopia furnica = furnica ce se poate vedea cu sticla măritoare (microscopul); lunetă = ochian, lupă, sticlă măritoare; sonet = un fel de poezie care are 4 strofe, așa ca aici; enigma = taina, misterul; postumă

Din Goethe.

Marele poet *Goethe*, la vârsta de 74 de ani, scria versuri filozofice ca acestea :

*„În pieptul nost curat e-o năzuință,
Se sbate ca un val, de bună-voie
Să se predea, plin de recunoștință
La ceva ce-i mai sus, curat, necunoscut,
Pe vecinic Nenumitul deslegând —
Noi o numim : să fii dreptcredincios“.*

Acelaș *Goethe* a mărturisit-o altă dată :

*„De n'ar fi 'n ochiu un împrumut din soare
Zadarnică privirea-ne spre soare cere —
De n'ar fi 'n noi din Domnul chiar putere
Dumnezeiescul ne-ar putea vreodată' să 'n
[fioare?“*

(Trad. H. P. P.)

Giosuè Carducci.

Noapte.

*Adâncă noapte, 'n veci nepricepută,
Odihnă bună-a lucrurilor toate,
Ce dormi pe stânci de trăsnet despicate
Și 'nvălui drag livada 'n flori țesută ;*

*Voi, flacări vii pe bollă semănite
Cu mândra voastră strălucire mută,
De-o tainică poruncă neștiută
Pe-aceleași căi de-apururi îndrumate ;*

*Și lună, tu, tu vitreg milostivă,
Ce tuturor îți dăruî deopotrivă
Tremurătoarea pulbere-argintată:*

*Răspundeți voi ce-i rostul lumii noastre,
Ce taină doarme 'n bolțile albastre?...
Nici nu te miști, tăcere blăstămată!...*

(Trad. OCTAVIAN GOGA.)

(„Flacăra“, 9 Mai 1915)

Petöfi.

— Omul. —

Trad. de George A. Petre.

*Ca omul mai de răs nimica nu-i,
Și, totuș, mare e trufia lui!
Batjocurește lumea cu dispreț
Și veșnic poartă nasul sus, semeț,
De crezi că vrea să și-l înfigă 'n soare...
Om mândru, care ți-e mândria oare?*

*Mai scurt de-o clipă poate fi ceva?
Sărman prieten, doară viața ta!
Vin anii-aduși de vânt și vântu-i mână,
Ții scutecul din leagăn într'o mână
Și într'alta giulgiul de înmormântare...
Om mândru, care ți-e mândria oare?*

(încă 3 strofe)

(Din rev. „Aurora“, a. I. Nr. 10. Martie, 1923.)

Din Alexandru Macedonski.

„Doamne, toate sunt prin Tine
 Și averea și puterea,
 Fericirea, mângâierea:
 Ce ne trebuie știi bine,
 Dai cu dreaptă socotință
 Mulțumiri și suferință!
 Lui Iisus i-ai dat o cruce
 Căci știai c'o poate duce:
 Când dureri ne dai și nouă
 Ne dai plânsul ca o rouă;
 Când dai marilor putere,
 Nu le dai nici o plăcere,
 Când dai răilor cruzime
 Dai blândețe la victime.
 Ești puterea înțeleaptă
 Și justiția cea dreaptă;
 Fă ori când ce vrei din mine.
 Doamne, toate sunt prin Tine...“

(„Cartea Nestematelor“, 1923, pag. 29—40)

= de după moarte; Marte = planeta Mars; gemete rebele = g. răsvrățite; imense porți = porți uriașe; în favorul meu — în folosul meu; Rigveda = Vedele au fost cărțile sfinte ale Brahmanilor. Scrise între 4500—2500 înainte de Christos.

Infunecime.

După Byron.

Un vis avut-am, n'a fost numai vis —
 S'a stins chiar luminosul soare, stele
 Orbecăiau prin golul vecinic negru,
 Lipseau razele lor, lipseà și cârma.
 Negru, de 'nghieș cuprins zăceà pământul
 In golul cel lipsit de-al lunii farmec.
 Veneà și dimineața și plecà,
 Dar ziua nu se arătà și omul
 Uitatu-și-a de patima-i, cu groază
 Privind pustietatea. Inima
 Oricărui muritor cerșea numai: lumină!

Doar' viață că dădeau focuri de veghe :
 Palate mari și tronuri ridicate
 De capete de prinți, încoronate,
 Precum și umile colibe 'n cari
 Un adăpost găsește cel din urmă —
 Cu toate-au fost lăsate focului.

Orașele ardeau din temelii,
 Iar oamenii steteau în jurul casei
 Care ardeà cu foc în vâlvătaie —
 Voiau să-și vadă fețele 'nc'odată.
 Prea-fericit erà locuitorul
 Din preajma unei flacări de vulcan.

O singură nădejde pentru lume,
 Și-aceea preà plăpândă — a mai rămas,
 Căci foc au dat pădurilor și ceas de ceas
 Zăreai cum trist dispar și cum se stinge
 Cu sgomot surd puterea din păduri
 — Și negrul întuneric cum se 'nceinge...

Ce misterios, de te băgau în groază
 A oamenilor frunți mai apăreau,
 Când se opreà un sâmbur de lumină,
 Străfulgerând, pe frunți, în disperare!
 Cu ochii-acoperiți, plângând, stau unii,
 Iar alții surâdeau, ducând bărbia
 Să afle 'n pumnii strânși doar sprijin;
 Iar alții alergau încoaci și 'n colo
 Și rugurilor lor dădeau nutreț,
 Apoi priveau la cer cuprinși de frică,
 Nebuni de groază — cerul cenușiu
 Care s'a preschimbat în giulgiul morții,
 A lumii ce-a trecut, și s'aruncau
 Cu 'njurături murdare în țărână,
 Scrâșnind din dinți urlau; pasări de pradă
 Țipau mereu, cu-aripile zadarnic
 Pământul mai băteau, dându-i târcoale.
 Chiar bestiile din cele mai sălbatici
 S'au prefăcut în animale blânde,

Chiar vipera, lipsită de veninu-i,
 Se târâia 'n mulțime, şuierând —
 Au omorît-o oameni s'o mânânce;
 Rășboiul ce-a 'ncetat pe câtva timp
 S'a dat din nou și orice bucatură
 Răscumpărat-a fost cu sânge cald.
 Cuprins de neastâmpăr, fiecare
 Iși potolea gâttelejul făr' de fund.
 Iubirea dispăruse, iar pământul
 De mai erà chiar numai doar' un gând
 Și-acesta se chiemă aievea: moartea!
 O moarte făr' de glorie și pe dată!
 Stomahul stors erà de-âl foamei chin
 Și oamenii mureau, iar trupul lor
 Neîngropat că rămâneà; chiar slabul
 S'a prefăcut în jaful altui slab;
 Stăpânii și-i mușcau acuma câinii;
 Un singur câine fc st-a credincios
 Și trupul mort al bunului stăpân
 De pasări, de-animale și de om
 L-a apărat, pân' foamea le-a învins
 Și alte morțaciuni că i-au chiebat;
 El singur n'a voit nimic s'atingă,
 Se scheună doar' dureros, într'una,
 Și mâna că lingeà urlând de jale,
 Că nu-l mai poate mângăia — și-așà muri...

Și 'ncet pe 'ncet poporul flămânzeà. —
 Au mai rămas doar' doi dintr'o cetate
 Puternică, și-aceștia doi dușmani.
 S'au întâlnit la focul de jăratec,
 La un altar de jertfă, pe sfârșite.
 Ardeau acolo lucruri adunate
 Spre scopuri nesfințite — au început
 Cu mâna, numai oase — ca să caute
 Cutremurați, prin slaba-le cenușe,
 O rămășiță de viață fost-a,
 O slabă schinteiere, suflul lor
 (Batjocură mai mult, decât viață!)
 Apoi privitu-s'au cei doi în față,
 Când s'a pornit puțin lumină n jur,
 Privitu-s'au, strigat-au și murit-au.
 De greața unul altuia-au murit
 Și n'au știut au cine-a fost acela
 Pe fruntea căruia a scris „dușman”
 Infometarea care-i cuprinsese.

Ce gol erà întinsul lumii-acum!
 El, cel de neamuri plin — acum grămadă
 Lipsită de viață și de timp,
 Lipsită și de arbori și de iarbă,
 Un bulgăre de moarte — un haos de lut tare.
 Oceanul, lacul și cu râuri toate
 Se odihneau, lipsite de mișcare —

*Nu se clăteà în adâncimea moartă
 Nimic. Corăbiile pe mare putrezeau,
 Lipsite de cârmacii cei destoinici —
 Bucăți-bucăți cădeà catartu 'n apă,
 Cuprins de-adâncul cel lipsit de valuri —
 Mormânt erà și fluxul și refluxul, mort
 Și valu' — a lor stăpână, luna
 Se stinse mai 'nainte, iară vântul
 Se iroseà în aierul cel putred
 Și nșrii toți se resfirau: întunecimea
 Nu mai aveà la ce să-i chieme 'n slujbă,
 Căci ea erà a-tot-stăpânitoare...*

Diodati (Grecia), Iulie 1816.

H. P. P.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O rană adâncă.

Am auzit odată o vorbă grea, am prins
 o căutătură piezișe — și aduc acum în fața
 cetitorilor vorba și căutătura, căci numai
 astfel am să-mi potolesc eu sufletul de durerea
 simțită atunci. Știu eu prea bine, că biblio-
 teca pătrunde în casele Românilor noștri dela
 sate și vreau ca gândurile de mai la vale să
 le cumpănească bine orice țaran, orice me-
 steșugar, orice lucrător din fabrici, dela noi
 ori din America. Sunt gânduri, cari ți-se par
 lămurite dela cea dintâi aruncătură de ochi

și totuș, gânduri, păreri, cari n'au intrat cu totul în firea noastră, nu ni s'au prefăcut cu desăvârșire într'a doua natură.

Povestea e scurtă, dar pe cât e de scurtă, pe atât e de dureroasă. Mi-a spus-o un prietin, care a învățat la școli înalte, la universitate. Iacă ce mi-a povestit:

— „Eram pe vară acasă, la părinți. Părinții mei sunt țărani. Mă pregăteam pentru cel din urmă examen, ca să ajung profesor. Muncă *grea și istovitoare*. Mă sculam cu noaptea 'n cap ca să pot învăța mai bine și mai mult. Stam în fundul grădinii noastre și nu mă urneam din loc până nu venea mama să mă alunge, zicându-mi: „Da mai lasă și tu învățatu' ăla, că prea mult îmi boscorodești cu nasu 'n carte!“ Mama, biata, vedea că stam să mânânc cartea și-mi cetea și oboseala din ochi. — Și, la îndemnul mamei, mă repeziam pe câte un sfert de ceas pe drumul de țară, la plimbare. Să-mi mai mișc și eu pușintel ciolanele. Drumul de țară duce, dupăcum știi, printre holdele țăranilor noștri. Nește holde de-a mai mare dragul. Rar să aude de ani slabi pe la noi! Pământul e gras, n'ai decât să dai puțin cu plugul, și e pământ hodinit, fiindcă îl lucră pe schimbate.

„Cum zic, mă'plimbam pe drumul de țară și vedeam până departe, departe, țărani de-ai nostri la munca câmpului. Imi săltă inima de bucurie când vedeam atâția românași la lucru. Iei un Român, hăulind, colea altul, colea, departe, altul — se vedeă numai un punct, că-mașa albă țărănească. Și-așa îmi cădeă de bine“, mi-a spus prietinel meu „văzând pofta de muncă a țăranului român și simțind vloga din el. Cum am apucat-o, așa, într'o doară, înainte, am întâlnit un Român. Imi dete binețe Românul se și uită după mine. Ei bine, căutătura aruncată în urma mea, n'am s'o uit niciodată! Căutătura Românului meu spuneă lămurit: „Hehei, maică-măiculiță, da maare boier mai e și ăsta! Cum mai *fură* timpu' lui Dumnezeu drăguțu'! Iac'așa, haida-hai și haida-hai, hoinărește cât e ziulica de lungă. Nu-și bate capu' cu lucru' câmpului. Noi muncim de ne spetim și dumnilui — domnișor! Halal de-așa viață!“

„Privirea aceea a Românului m'a rănit adânc“, mi-a spus prietinel. „Ca și când mi-ar fi tras cineva câteva palme. Nu mi-a trecut cu una cu două. În ziua aceea au fost zădarnice vorbele de împăciuire ale părinților

mei: „Lasă-l în plata Domnului, om prost! Ce știe el ce te frământă pe tine! Ce știe el cum te sbuciumi tu, ca să ieși la liman verde, ajutat de brațele noastre!“ — În ziua aceea am simțit un junghiu la inimă, junghiu, pe care nu-l voi uita. “

Până aici prietinul meu.

— „Atât?“, l-am întrebat eu.

— „Atât!“

— „Nu ai vorbit cu țăranul, care ți-a aruncat privirea?“

— „Nu! L-am lăsat și am trecut mai departe“.

— „Rău ai făcut!“ i-am zis eu. Trebuia să-l agrăiești, trebuia să te războiești cu privirea aia piezișe și să ieși învingător. Numai așa trebuia să lucri!“

... Și fiindcă, (mai știi, mai știi!) o să cadă rândurile astea și în mâna țăranului român cu pricina, cu toate că nu-mi vine să cred că omul, care cetește cărți să fie așa de înapoiat — scriu aici rândurile astea.

Nu-l urmăresc priviri neînțelegătoare numai pe prietinul meu. De i s'ar fi întâmplat numai lui, odată, ar fi fost floare la ureche! Dar dai câteodată de lipsă de înțelegere și vezi priviri șugubețe, ori chiar disprețuitoare față de un „nădrăgar“, unde nu te așteptai.

Că nu mi-a căzut înaintea ochilor Românul meu, de care a fost vorba mai sus! M-ași fi apropiat de el și i-ași fi spus cam așa:

— „Mă privești de-a călare, bade! De ce? Fiindcă am venit și eu să mai răsufli puțin la aier curat? Nu te uită așa la mine! Mă mir că nu știi un lucru: că și noi, cari nu purtăm cămașe țărănească, ne avem plugul și câmpul nost. După cum trebuie să ari și să sameni dumneata, tot așa trebuie să arăm și sămănăm și noi. Că nu duc coarnele plugului? Le duc și eu, și încă cu greu. Ce crezi dumneata, e ușor să-ți frământă mintea ca să storci din atâta bucoavnă, din atâtea cărți adevărul?

„Dacă simțești dumneata greutatea plugăritului, își are și învățătura greutatea ei. — Eu nu-ți desprețuiesc munca dumnitale cinstită, ba dimpotrivă, îi dau toată cinstea. A fi plugar bun, muncitor, cuminte, e o laudă. De cât de mulți de astfel de oameni avem noi lipsă! Tot așa însă are lipsă neamul și de cărturari *de omenie*. Eu cred cu tărie, că nu mi-am dat încă neamul de rușine, că muncese ca să-i aduc bucurie. M'am ridicat din mijlocul dumneavoastră, a țăranilor și

vreau să duc și de-aici înainte o viață în folosul alor mei. Atunci? De ce mă desprețuește privirea dumnitale? N'ai dreptate, bade, când îmi arunci căutături piezișe. Ca să trăiască un neam trebuie să aibă felurite clase, trepte sociale, mai pe înțeles spus: felurite straturi de oameni. Nu pot fi toți la fel. Unul e țaran, altul e negustor, altul e profesor, altul e ministru. Fiecare îndeplinește o slujbă. *Fiecare* trebuie să fie la locul său. Ca să meargă un neam înainte au să fie toți părtașii neamului încredințați până 'n adâncul inimei de adevărul, că fiecare este *trebuincios* în meseria sa, că este o cătană, care-și împlinește *datoria*, ea și când ar fi pusă la „șilboe“ (la vardă), ea să apere neamul de năvăliri dușmane.

„Vai și amar, bade“, — aș fi zis eu țaranului, — dacă m'ar fi privit și pe mine pieziș, „vai și amar, bade, de neamul, care are mulți oameni în sânul său, cari se urăsc și cari nu vreau să lucre împreună! Neamul ăla este dat pierii. Căutătura dumnitale mi s'a părut că face parte din focul acela, care urea să mistuie casa neamului din temelii. Nu, nu te uită așa la mine. Intre țaran și nă-

drăgar nu este iertat să fie o prăpastie. Noi suntem brațul stâng, țărănimea sunteți brațul drept — amândouă brațele trebuie să se ajute, dacă e vorba să trăiască omul.

„Și alta, bade. Ai fi îndreptățit să te uiți chiondorâș la mine, dacă ai fi avut prilej să vezi cu ochii dumnitale că sunt un taie-frunze la câni. Da, sunt și nădrăgari, cari fură timpul lui Dumnezeu! Sunt ticăloși și între noi. Sunt oameni, de cari ți-e rușine să aduci vorba în mijlocul oamenilor de omenie. Da, spune-mi dumneata cu mâna pe inimă, sunt toți țărani lamură de cinste și de adevăr? N'avem și între țărani oameni, cari își calcă cuvântul și oameni de să-ți tai mâneca și să fugi de ei? Așa și cu „nădrăgarii“! De aceea — nu mă privi așa de-a călare, bade, că am și eu inimă. Știu că mucești din greu, prețuiesc munca palmilor dumnitale și mă 'nchin în fața sânguinței ce-mi arăți. Dacă n'am plug, încă odată, îmi dau osteneala să-mi duc plugul minții. Dacă n'am sapă în mână, sap eu condeiul (o muncă de cele mai multe ori tot atât de grea!) și secerișul meu îmi poate aduce tot atât de multe laude vrednice, ca secerișul dumnitale.

BIBLIOTECA UNIV

Intemeiată la 1861 de marii metropoliți Andreiu Șaguna dela Sibiiu și Alex. Sterca-Șuluțiu dela Blaj, de frunțașii neamului nostru de atunci: Tim. Cipariu, George Barițiu, Axente Severu, cav. I. Pușcariu, baron Vasile Pop, Dr. I. Rațiu, Iacob Bologa ș. a. eu scopul de a înainta cultura poporului român prin tipărire de cărți bune și folositoare, a înființat și va înființa și susține biblioteci populare în fiecare comună, biblioteci regionale în fiecare centru de despărțământ și o bibliotecă mai mare centrală; a întemeiat și va întemeia și susține muzee regionale în centrele despărțământelor, pe lângă un mare Muzeu Central; a ridicat și va ridica și susține case naționale în toate comunele românești; a aranjat și va aranja expoziții etnografice (de porturi, de jocuri naționale etc.), de agricultură, de grădinărit, pomărit, de copii, industriale, artistice ș. a.; a ținut și va ține conferințe și prelegeri populare; a acordat și va acorda premii și burse (stipendii); a înființat și va înființa bănci populare, cooperative ș. a.; a instruit și va instrui pe analfabeți (pe ceice nu știu cefi și serie). „Asociațiunea” e împărțită în despărțăminte (cercuri), iar acestea în comune sau agenturi. 4 persoane pot face o agentură și cere prin directorul despărțământului o bibliotecă dela

Abonați publicațiile „Asociațiunii”

„TRANSILVANIA”

Cea mai veche revistă românească din Ardeal

Apare lunar.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunii” 100 Lei
pentru nemembri 200 Lei

Abonați-vă la „Biblioteca Poporală“.

Ultimii numeri conțin următoarele :

- Nr. 109. David Urs de Mărgineni, biografie scrisă de Victor Lazăr ;
Nr. 110. Sămânța înțelepciunii, poveste de Maria Regina României ;
Nr. 111. Calendarul pe 1924, întocmit de I. Georgescu ;
Nr. 112. Gânduri de dat mai departe, de Horia Petra-Petrescu ;
Nr. 113. Pentru sările de șezătoare. Material de citit și de răs gândit ;
Nr. 114. Inviere și alte poezii de Ioan Borcea.
Nr. 115. Clipe de întremare sufletească. (de citit în șezători.)

BCU Cluj - Central University Library Cluj

Cea mai răspândită publicațiune poporală „BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNEI“

e îngrijită de secretarul literar al „Asociațiunei“
cu sprijinul celor mai buni scriitori pentru popor.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunei“ 50 Lei
pentru nemembrii 70 Lei

Adresa: „ASOCIAȚIUNEA“ Sibiu, Strada Șaguna 6:

Tipografia „Dacia Traiană“ Sibiu.